

Sygn. akt I ACz 1275/17

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu – Wydział I Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Gulczyńska (spr.)

Sędziowie: SSA Bogdan Wysocki

SSA Jacek Nowicki

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2017 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **Zakładu (...) w P.**

przeciwko **E. M.**

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanej

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z 26 lipca 2017 r.,

sygn. akt XVIII C 1646/16,

postanawia:

1. **odrzuć zażalenie na zarządzenie o zwrocie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych,**
2. **uchylić zaskarżone postanowienie w przedmiocie odrzucenia apelacji.**

SSA Jacek Nowicki SSA Małgorzata Gulczyńska SSA Bogdan Wysocki

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 26 lipca 2017 r. Sąd Okręgowy:

1. zwrócił wniosek pozwanej o częściowe zwolnienie od kosztów sądowych,
2. odrzucił apelację pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego z 30 marca 2017 r.

W uzasadnieniu Sąd wskazał, że pozwana w terminie do uiszczenia opłaty od apelacji złożyła ponowny wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, jednak nie dołączyła do niego oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku i dochodach. Wniosek podlegał zwrotowi na podstawie art. 102 ust. 4 u.k.s.c., a apelacja została odrzucona jako nieopłacona w terminie na podstawie art. 370 k.p.c.

Powyższe postanowienie zażaleniem zaskarżyła w całości pozwana, zarzucając naruszenie art. 102 ust. 1 u.k.s.c. poprzez błędne przyjęcie, że niewystarczające było w okolicznościach sprawy odwołanie się do złożonego wcześniej oświadczenia o stanie majątku, zwłaszcza gdy z treści wniosku wynikało, że elementy stanu majątkowego wnioskującej nie uległy zmianie w stosunku do wcześniej złożonego oświadczenia, a do ponownego wniosku zostało złożone

oświadczenie pozwanej inne niż na urzędowym wzorcu. Skarżąca wniosła o uchylenie postanowienia i nadanie dalszego biegu wnioskowi o zwolnienie od kosztów sądowych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie zasługiwało na częściowe uwzględnienie, jednak z innych przyczyn niż wskazane w jego treści.

Nie można podzielić stanowiska skarżącej, że pisemne oświadczenie z 18 lipca 2017 r. zastępowało obowiązek złożenia dokumentu, o którym mowa w art. 102 ust. 2 u.k.s.c. Skarżąca w piśmie tym wskazała wyłącznie okoliczności związane z przebyciem zabiegiem medycznym, podnosząc, że poniosła koszty, które pozbawiły ją wszystkich oszczędności. Dokument nie zawierał zatem informacji wymaganych według art. 102 ust. 2 u.k.s.c. oraz przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie określenia wzoru oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby fizycznej ubiegającej się o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu cywilnym (Dz. U. 2015, poz. 574 j.t.). Pozwana nie odwołała się zwłaszcza do swojego poprzedniego oświadczenia z 28 kwietnia 2017 r. i nie wskazała, że wskazane w nim okoliczności pozostały aktualne.

Wbrew zarzutom zażalenia bezskuteczne było zawarcie takiego stwierdzenia w piśmie procesowym pełnomocnika z 18 lipca 2017 r. Wymogiem art. 102 ust. 2 u.k.s.c. jest, aby oświadczenie pochodziło osobiście od strony. Z obowiązkiem tym sprzężono możliwość odebrania od strony przez sąd przyrzeczenia (art. 102 ust. 3). Nie ma natomiast możliwości zastąpienia go oświadczeniem pełnomocnika (postanowienie SN z 16 listopada 2012 r., III CZ 81/12, LEX nr 1293782).

Z tych względów zarządzenie o zwrocie ponownego wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych na podstawie art. 102 ust. 4 u.k.s.c. należało uznać za prawidłowe i nie było podstaw do jego uchylenia w trybie art. 380 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

Postanowienie o odrzuceniu apelacji podlegało jednak uchyleniu ze względu na niewezwanie strony pozwanej do uiszczenia należnej opłaty w następstwie zwrotu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale z 27 marca 2014 r., III CZP 133/14, LEX nr 1444959, zgodnie z którym złożenie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w terminie do uiszczenia należnej opłaty wyłącza obowiązek jej uiszczenia, a w każdym przypadku po oddaleniu lub zwrocie wniosku termin ten otwiera się na nowo. Wprawdzie w okolicznościach niniejszej sprawy termin do uiszczenia opłaty biegł od daty doręczenia stronie postanowienia oddalającego zażalenie na odmowę zwolnienia od kosztów sądowych (art. 112 ust. 3 u.k.s.c.), jednak i w tym wypadku zasadne było wezwanie strony do uiszczenia opłaty po zarządnym zwrocie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Sytuacja przewidziana w art. 112 ust. 3 u.k.s.c., w której termin do opłacenia pisma biegnie od daty doręczenia postanowienia sądu jest wyjątkiem od reguły wzywania strony do uzupełnienia braku fiskalnego w wyznaczonym terminie liczonym od daty doręczenia jej zarządzenia w tym przedmiocie. W tym świetle nie ma podstaw, aby wyjątkiem tym obejmować również skutki zwrotu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.

Z tych względów Sąd Apelacyjny, uznając, że odrzucenie apelacji było przedwczesne, uchylił zaskarżone postanowienie na podstawie art. 386 § 1 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. (pkt 2).

Zważywszy że od zarządzenia o zwrocie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych nie przewidziano możliwości wniesienia zażalenia, Sąd Apelacyjny odrzucił zażalenie w tej części na podstawie art. 373 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. (pkt 1).

SSA Jacek Nowicki SSA Małgorzata Gulczyńska SSA Bogdan Wysocki